

2017 M. SPALIO 6 D. HORIZONTAS 2020 PRIORITETO „VISUOMENĖS IŠŠŪKIAI“ SC2 KOMITETO „MAISTO IŠTEKLIŲ UŽTIKRINIMAS, TVARUS ŽEMĖS ŪKIS, JŪRŲ IR VIDAUS VANDENŲ TYRIMAI, BIO-EKONOMIKA“ POSĖDŽIO ATASKAITA

1. Posėdžio institucinė forma, vieta, laikas ir dalyviai:

Institucinė forma: Horizontas 2020 prioriteto „Visuomenės iššūkiai“ SC2 komiteto „Maisto išteklių užtikrinimas, tvarus žemės ūkis, jūrų ir vidaus vandenų tyrimai, bio-ekonomika“ posėdis;

Laikas: 2017 m. spalio 6 d.;

Vieta: Briuselis, Belgija;

Posėdžio trukmė: 10:00 – 13:00 val.;

Dalyviai: Zita Duchovskienė, ŽŪM Ekonomikos departamento Strateginio planavimo ir mokslo skyriaus vedėja.

2. Svarstytas klausimas arba svarstyto ES teisės akto projekto pavadinimas ir numeris:

1. Posėdžio pradžia ir įvadinė dalis.
2. 2017 metų SC2 šaukimų pasiūlymams SFS, BG, RUR ir BB vienpakopio vertinimo pristatymas.
3. Nepriklausomų ekspertų ataskaita dėl 2017 metų SC2 šaukimų vienpakopio vertinimo.
4. Horizonte 2020 prioriteto Visuomenės iššūkiai 2 tarpinio vertinimo ataskaita.
5. Kiti klausimai.

3. Posėdžio eigos apibendrinimas:

1. Posėdžio pradžia ir įvadinė dalis.

COM pristatė artimiausio laikotarpio renginius: kitą savaitę rinksis EIP fokus grupė, spalio 12-13 d. Maltoje vyks Agro-Inovacijų aukščiausio lygio susitikimas, spalio 17-20 d. Dubrovike ES forumas, bus rengiama Horizonte 2020 info savaitė, gruodžio 4-5 d. Taline vyks Nuolatinio žemės ūkio tyrimų komiteto organizuojama konferencija apie inovacijas žemės ūkyje, 2018 metų birželio 21-22 d. planuojama aukšto lygio Food 2030 konferencija.

COM turi VN palankų sprendimą dėl H2020 SC2 veiksmų programos (toliau – VP) 2018-2019 metams, todėl planuojama ją oficialiai patvirtinti spalio 27 d. COM gavo pastabas iš PT ir DE dėl VP.

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

AT – Austrija; BE – Belgija; BG – Bulgarija; CH – Šveicarija; CZ – Čekija; CY – Kipras; DE – Vokietija; DK – Danija; EE – Estija; ES – Ispanija; FI – Suomija; FR – Prancūzija; HR – Kroatija; HU – Vengrija; IE – Airija; IT – Italija; LV – Latvija; LT – Lietuva; LU – Liuksemburgas; MT – Malta; NL – Nyderlandai; PL – Lenkija; PT – Portugalija; RO – Rumunija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; SK – Slovakija; TR – Turkija; UK – Jungtinė Karalystė; VN – ES valstybės narės; NVN – naujosios ES valstybės narės.

COM – Europos Komisija; ET – Europos Taryba; SC2 – programos Horizontas 2020 prioritetas Visuomenės iššūkiai 2 (*angl., Societal Challenges*), VP – H2020 SC2 veiksmų programa atitinkamiems metams, ERA-net – European Research Area net; RIA – Research and Innovation Actions; MVI – mažos ir vidutinės įmonės, DG AGRI – Žemės ūkio generalinis direktoratas.

NL atkreipia dėmesį, kad dar nėra SC2 VP 2020 metams, todėl klausia, ar dalis 2019 metų VP tematikų galės būti keičiama.

COM – VP 2020 metams bus patvirtinta 2019 metais, o dėl VP 2018-2019 tikslintinių tematikų 2019 metams diskusija bus organizuojama 2018 metais šiame komitete. COM neatmeta galimybės kai kurias tematikas modifikuoti, ypač kalbant apie ERA-net'ų tematikas.

NL klausia, kaip bus su 2018 m. lėšomis H2020 šaukimams, nes ET paskelbė 2018 m. sumažinanti 0,5 mlrd. Eur biudžetą. Ar proporcingai mažės ir mokslui skirtas biudžetas?

COM nekommentavo.

2. 2017 metų SC2 šaukimų pasiūlymams SFS, BG, RUR ir BB vienpakopio vertinimo pristatymas.

COM pristatė vienpakopio vertinimo rezultatus. Svarbiausi rezultatai: vertinama buvo 26 tematikų projektai, kuriems suplanuota 203,5 mln. Eur. Iš viso 2017 metų VP šaukimams gauta 712 paraiškos, iš jų 280 paraiškų vertinama pagal vienpakopę schemą. Visiems RIA projektams taikomas dviapakopis vertinimas. Lyginant su 2016 metų šaukimais, gauta 150 proc. daugiau paraiškų.

Projektus iš viso pakvieta vertinti 228 ekspertų: 204 iš 24 VN, 13 iš 5 asocijuotų šalių, 11 iš 9 trečiųjų šalių. Atkreiptinas dėmesys, kad iš LT nėra nei vieno eksperto!, daug iš ES, PL, UK, DE. 47 proc. nauji ekspertai.

Vienpakopiuose šaukimuose LT pateikta 10 paraiškų, kurių bendras biudžetas 2 mln. Eur, deja, pagrindiniame sąraše LT atsidūrusi tik viena paraiška.

ERA-net'uose vidutiniškai dalyvauja 31 partneris, kitose srityse ženkliai mažiau. 76 proc. projektų koordinatoriai vyrai iš lyderiaujančių šalių: UK, NL, ES, FR, DE, IT, NO. Praktiškai nėra projektų koordinatorių iš naujųjų VN.

Dvapakopio vertinimo projektų pirmasis vertinimo etapas baigtas, antrasis etapas pradėtas rugsėjo 22 d., COM planuoja jį baigti per keturis mėnesius.

FR uždavė klausimą dėl 2016 m. šaukime dviejų projektų vienoje tematikoje: buvo suplanuota vienoje tematikoje dvi subtematikos: 1) gyvūnų gerovės 2) augalų gerovės, numatant finansuoti abiejų subtematikų projektus. Dabar po vertinimo COM atrinkusi finansuotiniais du projektus tik iš gyvūnų gerovės subtematikos. Todėl FR prašo COM pakeisti sprendimą ir antrą projektą remti iš augalų gerovės.

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

AT – Austrija; BE – Belgija; BG – Bulgarija; CH – Šveicarija; CZ – Čekija; CY – Kipras; DE – Vokietija; DK – Danija; EE – Estija; ES – Ispanija; FI – Suomija; FR – Prancūzija; HR – Kroatija; HU – Vengrija; IE – Airija; IT – Italija; LV – Latvija; LT – Lietuva; LU – Liuksemburgas; MT – Malta; NL – Nyderlandai; PL – Lenkija; PT – Portugalija; RO – Rumunija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; SK – Slovakija; TR – Turkija; UK – Jungtinė Karalystė; VN – ES valstybės narės; NVN – naujosios ES valstybės narės.

COM – Europos Komisija; ET – Europos Taryba; SC2 – programos Horizontas 2020 prioritetas Visuomenės iššūkiai 2 (*angl., Societal Challenges*), VP – H2020 SC2 veiksmų programa atitinkamiems metams, ERA-net – European Research Area net; RIA – Research and Innovation Actions; MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės, DG AGRI – Žemės ūkio generalinis direktoratas.

PL, HU, SL, PR, DE, LT, AT, BE, ES, IE, LU, EE, UK pasisakė remiančios šį pasiūlymą. Augalų gerovės subtematikos paraiškoje yra ir LT partneris.

ES siūlo daugiau paraiškų vertinti kviestis pramonės atstovus, nes daug projektų skirti inovacijoms. Suabejojo, ar reikia remti du gyvūnų gerovės projektus, kai jau daug iki tol yra paremta.

IE siūlo aiškiai pasakyti, kokiais kriterijais COM rėmėsi, nutarusi finansuoti du gyvūnų gerovės projektus.

COM pažadėjo įvertinti šalių prašymą ir vėliau informuos apie sprendimus. Vertinant projektus prioritetai nustatomi pagal tokius rodiklius:

I – kompetencija;

II – projekto poveikis;

III – ES biudžeto dalis, skirta MVĮ;

IV – bendras balansas, kas projekte atsakingi už inovacijas.

COM ateityje ketina aiškiai nurodyti, kokiais kriterijais remiantis atiduodamas pirmumas vienai ar kitai paraiškai, kai projektai surenka vienodą balų skaičių.

NL siūlo COM įsivertinti, kaip ateityje išvengti teksto dviprasmybių.

PL prašo nuolatos informuoti SC2 komitetą apie paraiškų vertinimo rezultatus.

COM turi vidinį paraiškų vertinimo konfliktą dėl 2016 m. šaukimo augalų-gyvūnų gerovės tematika, todėl tikrai atsakingai vertina situaciją ir stengsis, kad tokios situacijos nebeprisikartotų ateinančiuose 2018-2020 metų šaukimuose. COM bandys rasti *ad hoc* sprendimą. COM taip pat pažadėjo informuoti VN apie kiekvieno šaukimo paraiškų vertinimus.

3. Nepriklausomų ekspertų ataskaita dėl 2017 metų SC2 šaukimų vienpakopio vertinimo.

Magda Lola pristatė nepriklausomų ekspertų ataskaitą dėl SC2 2017 metų šaukimo vienpakopio vertinimo procedūros vertinimo. Paraiškas vertino 40 proc. visiškai nauji ekspertai, todėl nėra lengvas pats vertinimo procesas dėl didelės naujokų dalies. 38 proc. vertintojų iš aukštųjų mokyklų, 22 iš privataus sektoriaus, 6 proc. viešojo administravimo atstovai, 21 proc. iš mokslo institutų. Labai svarbu gera vertinimo atmosfera ir kad nebūtų privataus intereso konfliktų. Efektyvi vertinimo pranešėjų sistema. Sunku būna, kai daug pateikta tematikoje paraiškų, tada

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

AT – Austrija; BE – Belgija; BG – Bulgarija; CH – Šveicarija; CZ – Čekija; CY – Kipras; DE – Vokietija; DK – Danija; EE – Estija; ES – Ispanija; FI – Suomija; FR – Prancūzija; HR – Kroatija; HU – Vengrija; IE – Airija; IT – Italija; LV – Latvija; LT – Lietuva; LU – Liuksemburgas; MT – Malta; NL – Nyderlandai; PL – Lenkija; PT – Portugalija; RO – Rumunija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; SK – Slovakija; TR – Turkija; UK – Jungtinė Karalystė; VN – ES valstybės narės; NVN – naujosios ES valstybės narės.

COM – Europos Komisija; ET – Europos Taryba; SC2 – programos Horizontas 2020 prioritetas Visuomenės iššūkiai 2 (*angl., Societal Challenges*), VP – H2020 SC2 veiksmų programa atitinkamiems metams, ERA-net – European Research Area net; RIA – Research and Innovation Actions; MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės, DG AGRI – Žemės ūkio generalinis direktoratas.

labai svarbus moderatoriaus vaidmuo. Moderatoriai vadovauja diskusijoms tarp skirtingų vertintojų grupių, COM informaciją apie vertinimus gauna iš moderatorių (*cross reading*).

Po vertinimų vyksta visų vertintojų viešoji diskusija.

Nepriklausomų ekspertų išvados ir rekomendacijos dėl paraiškų vertinimo:

- jeigu daug paraiškų ir kontraversiškos diskusijos, vertintojams reikia papildomo laiko vertinimui;
- bendrai ekspertų diskusijai skirtas 1,5 val. laikas pagal vieną tematiką yra per trumpas;
- nepakankamai aiškus projekto poveikio vertinimas, todėl jis tampa iššūkiu kiekvienai ekspertų grupei, išsiplečia didelės diskusijos, todėl šitam vertinimui reikia daugiau aiškumo;
- reikia daugiau aiškumo dėl vertinimo rezultatų kalibracijos;
- reikalingas tam tikras biudžeto lankstumas, ypač toje pačioje tematinėje grupėje;
- prieš pradėdant darbą vertintojams, o ypač naujiems, reikalingos vertinimo gairės;
- kartais vertintojai per daug susitelkia prie projekto silpnybių, o ne prie stiprybių. Reikia tinkamai sureitinguoti paraiškas pagal jų pridėjamą vertę;
- kartais ekspertai būna labai drovūs, todėl labai svarbus moderatoriaus vaidmuo. Šis turi suorganizuoti taip vertintojų posėdžius, kad pasisakytų visi ekspertai ir visos nuomonės būtų išgirstos;
- ekspertų rekomendacijos ir procedūros turėtų būti labiau standartizuotos, harmonizuotos;
- ekspertai turėtų labiau išryškinti projektų stiprybes ir silpnybes;
- siūloma naudoti platesnę projektų vertinimo skalę, pvz., 4,25; 4,5; 4,75 ir pan.

Labai svarbu projektų vertinimo proceso skaidrumas, efektyvumas, patikimumas.

COM stengsis atsižvelgti į nepriklausomų ekspertų pasiūlymus, ypač atkreips dėmesį į vertinimo ataskaitų kokybę, įvesta nauja tvarka – vertinimo pranešėjų ataskaitos.

4. Horizonto 2020 prioriteto Visuomenės iššūkiai 2 tarpinio vertinimo ataskaita.

Darbas atliktas 2016 metais, todėl kai kurie pastebėjimai gali būti pasenę. Vertinta SC2 aktualumas, nuoseklumas, pridėtinė vertė ES, veiksmingumas ir efektyvumas. Kai vertinimas buvo pradėtas, tik du šaukimai buvo įvykę, praktiškai dar nebuvo baigtų projektų, todėl buvo sunku vertinti SC2 pagal nurodytus kriterijus. Apklausų metu kai kurie projektų vykdytojai išreiškė susirūpinimą, kad programa per daug sufokusuota į inovacijas, ne į fundamentinį mokslą. Vertintojai nagrinėjo MVĮ ir ne MVĮ projektus, apklausė COM, projektų vykdytojus, atliko CORDA duomenų bazės duomenų analizę. 2016 metais 57 proc. programos lėšų dar nebuvo panaudota. Sėkmės rodiklis: BBI (bio-based industry) – 30 proc., MVĮ – 8 proc. dvipakopio vertinimo projektų ir 10 proc. viapakopio vertinimo projektų; pagrindinėje programoje: 17 proc. dvipakopio vertinimo projektų ir 20 proc. viapakopio vertinimo projektų. Pagrindinės programos projektų dalyviai: 31 proc. privatus sektorius, 25 proc. mokslo organizacijos, 23 proc. aukštosios

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

AT – Austrija; BE – Belgija; BG – Bulgarija; CH – Šveicarija; CZ – Čekija; CY – Kipras; DE – Vokietija; DK – Danija; EE – Estija; ES – Ispanija; FI – Suomija; FR – Prancūzija; HR – Kroatija; HU – Vengrija; IE – Airija; IT – Italija; LV – Latvija; LT – Lietuva; LU – Liuksemburgas; MT – Malta; NL – Nyderlandai; PL – Lenkija; PT – Portugalija; RO – Rumunija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; SK – Slovakija; TR – Turkija; UK – Jungtinė Karalystė; VN – ES valstybės narės; NVN – naujosios ES valstybės narės.

COM – Europos Komisija; ET – Europos Taryba; SC2 – programos Horizontas 2020 prioritetas Visuomenės iššūkiai 2 (*angl., Societal Challenges*), VP – H2020 SC2 veiksmų programa atitinkamiems metams, ERA-net – European Research Area net; RIA – Research and Innovation Actions; MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės, DG AGRI – Žemės ūkio generalinis direktoratas.

mokyklos, 8 proc. viešasis sektorius, 13 kiti. 22 proc. nauji pareiškėjai. Projektų vedančiosios šalys: UK, ES, IT, DE, FR, NL, BE, asocijuotosios šalys: CH, NO, TR. 30-45 proc. projektų, kuriuose partneriai iš trečiųjų šalių.

Pastebėjimai:

- kai kurios tematikos buvo per plačios, todėl pareiškėjams buvo sunkiau susifokusuoti į temą;
- pastebėta tendencija daugiau finansuoti projektus su labai dideliu biudžetu, todėl rizika, kad bus atmesta daug smulkesnių projektų su dideliu dalyvių skaičiumi;
- kai kuriuose projektuose numatytos mokslo perspektyvos per mažai derėjo su Bendrąja žemės ūkio politika, Bendrąja žuvininkystės politika, pvz., net keletas projektų apie pomidorus. Kodėl tiek reikėjo finansuoti?
- kai kada nelabai aiškus finansuojamų projektų gautos produkcijos efektyvumas.

Trapinėje ataskaitoje pateiktos tokios rekomendacijos:

- kurti sumanius VP tikslus ir uždavinius;
- numatyti aiškesnius globalius ir specifinius iššūkius;
- įdiegti standartizuotas procedūras;
- nuolat stebėti MVĮ pridėtinę vertę projektuose;
- labiau platinti, panaudoti gautus projektų rezultatus;
- projektai turėtų geriau atsiskaityti už rezultatus, sukurtus produktus, poveikį.

DK, DE, ES, UK, PT, IE, IT sako, kad ataskaita labai naudinga VN ir COM ir prašo ją paplatinti. NL siūlo grįžti prie ataskaitos kitą kartą ir ją giliau panagrinėti. Visgi pastebi, kad ataskaita rengta, kai dar kai kurie instrumentai net nebuvo panaudoti. Pabrėžia BŽŪP svarbą. BBI buvo skirta virš 1 mlrd. Eur, tad būtų labai įdomu ateities vertinimuose išgirsti, kokį efektyvumą pasieks šios srities projektai. Pastebi, kad vis labiau tampa nebeaišku, kas yra žemės ūkis, vertintojams taip pat sunku apibūdinti, todėl siūlo COM parengti gaires dėl žemės ūkio apibūdinimo. Pz., ar yra žemės ūkis dekoratyvinė želdininkystė?

ES pritaria, kad nebuvo geras sprendimas finansuoti labai didelius projektus.

5. Kiti klausimai.

PL pateikė informaciją apie BIOEAST iniciatyvą. Š. m. liepos 21 d. aštuonių Višegrado šalių ministrai pasirašė susitarimą dėl BIOEAST iniciatyvos. Artimiausiu laiku bus pasirašyta deklaracija, kurią pristatys DG AGRI.

ES prašo neorganizuoti SC2 komiteto posėdžių pirmadieniais ir penktadieniais.

DE prašo COM nuolat teikti informaciją, kaip paskirstomos SC2 lėšos.

HU informavo apie rengiamas tris konferencijas, susijusias su bioištekliais. Vakar vyko BIOEAST susitikimas, dikutuota dėl vizijos dokumento. Lenkijoje (Lodzėje) vyks kitas BIOEAST susitikimas.

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

AT – Austrija; BE – Belgija; BG – Bulgarija; CH – Šveicarija; CZ – Čekija; CY – Kipras; DE – Vokietija; DK – Danija; EE – Estija; ES – Ispanija; FI – Suomija; FR – Prancūzija; HR – Kroatija; HU – Vengrija; IE – Airija; IT – Italija; LV – Latvija; LT – Lietuva; LU – Liuksemburgas; MT – Malta; NL – Nyderlandai; PL – Lenkija; PT – Portugalija; RO – Rumunija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; SK – Slovakija; TR – Turkija; UK – Jungtinė Karalystė; VN – ES valstybės narės; NVN – naujosios ES valstybės narės.

COM – Europos Komisija; ET – Europos Taryba; SC2 – programos Horizontas 2020 prioritetas Visuomenės iššūkiai 2 (*angl., Societal Challenges*), VP – H2020 SC2 veiksmų programa atitinkamiems metams, ERA-net – European Research Area net; RIA – Research and Innovation Actions; MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės, DG AGRI – Žemės ūkio generalinis direktoratas.

Kitas H2020 SC2 komiteto posėdis planuojamas 2018 m. vasario 1 d.

4. Posėdžio sprendimai:

1. Išklaudyta informacija.
  2. Diskutuoti su MITA darbuotojais, mokslo atstovais, kaip paskatinti LT mokslininkus bei pažangių MVĮ atstovus dalyvauti ekspertais projektų vertinime.
  3. Išklaudyta informacija.
  4. Išklaudyta informacija.
  5. Pagal galimybes dalyvauti Lenkijoje (Lodzėje) vykstančiame BIOEAST susitikime.
- Kitas H2020 SC2 komiteto posėdis 2018 m. vasario 1 d.

5. Pasiūlymai dėl tolesnių Lietuvos veiksmų:

Ruoštis kitam H2020 SC2 posėdžiui.

6. Pridedama informacija (posėdžio darbotvarkė, išdalinta medžiaga, nuorodos):

-

7. Tiesioginis ataskaitos rengėjas (vardas ir pavardė, institucija, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas):

Zita Duchovskienė, ŽŪM Ekonomikos departamento Strateginio planavimo ir mokslo skyriaus vedėja, tel. +37052391023, el. p. zita.duchovskiene@zum.lt

8. Už ataskaitą atsakingas padalinio vadovas (vardas ir pavardė, institucija, pareigos, telefono numeris, elektroninio pašto adresas):

Vygantas Katkevičius, ŽŪM Ekonomikos departamento direktorius, tel. +370 2391 077, el. p. vygantas.katkevicius@zum.lt.

Šioje ataskaitoje vartojami sutrumpinimai atitinka:

AT – Austrija; BE – Belgija; BG – Bulgarija; CH – Šveicarija; CZ – Čekija; CY – Kipras; DE – Vokietija; DK – Danija; EE – Estija; ES – Ispanija; FI – Suomija; FR – Prancūzija; HR – Kroatija; HU – Vengrija; IE – Airija; IT – Italija; LV – Latvija; LT – Lietuva; LU – Liuksemburgas; MT – Malta; NL – Nyderlandai; PL – Lenkija; PT – Portugalija; RO – Rumunija; SI – Slovėnija; SE – Švedija; SK – Slovakija; TR – Turkija; UK – Jungtinė Karalystė; VN – ES valstybės narės; NVN – naujosios ES valstybės narės.

COM – Europos Komisija; ET – Europos Taryba; SC2 – programos Horizontas 2020 prioritetas Visuomenės iššūkiai 2 (*angl., Societal Challenges*), VP – H2020 SC2 veiksmų programa atitinkamiems metams, ERA-net – European Research Area net; RIA – Research and Innovation Actions; MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės, DG AGRI – Žemės ūkio generalinis direktoratas.